

AYET-ÜL KÜBRA

Ayet-ül kübra risalesi üzerine ciddi bir çalışma yapma duasına başlıyorum. Cenab-ı Hak , Feyyaz-ı Mutlak insaallah güzel mana kapıları açar , bu serapa tevhid eserinden azami istifade nasip eder.

Ayet-ül Kübra risalesi 1938 senesinde Üstad hazretlerinin Kastamonu hayatında telif ettiği zahiri çok ağır çok mesakkatli bir vaziyette iken nesrediliyor. Yarım ümmi olan yani yazısı çok az olan Üstad Karakol Karşısındaki evinde camına perde takılmasına müsedde edilmeyecek kadar büyük bir tarassut altında yanında kimsenin kalmadığı bir vaziyette iken nesredilmiş.

Bu noktada dikkatimi çeken nokta Üstad hazretleri Nür külliyesi içinde en önemli eserlerini hep böyle sıkıntılı zamanlarda telif etmiş

1934 yılında Eskişehir hapsi. Onbir ay süren tecrid altında zahiri zorluklar içerisinde bulunan Üstad burada içerisinde çok derin marifetullah bilgileri bulunan Otuzuncu Lem'a ve Birinci ve İkinci Sura'yı nesretmiştir. Özellikle Otuzuncu Lem'a ismi azam olması muhtemel altı esmari ilahîye muhtesem bir metod ile tefsir edilmiş. Yine ikinci Sura isimli eserde büyük bir tevhid dersini verecek bir şekilde ismi azam olması muhtemel altı esmari ilahîyeye bir yedincisini "EHAD" esma ile bütünlüyen bir şeheser.

Denizli hapsinde dokuz ay kalan Ustad burada hapishaneye "Medrese-i Yusufiye" tabirini kullanarak zahiri zahmet içinde ki rahmet yönünü nazara vermiş. Denizli hapishanesinde ki hayat şartları çok ağır ve elim olduğunu kendisinin

"Sonra bizi Denizli hapsine attılar. Beni tecrid-i mutlak içinde üfunetli, rutubetli, soğuk bir koğuşa koydular" ifadelerinden anlıyorum. Üstad burada bir terhid saheseri olan ve hakaiki imaniyeye dair bir çok noktada tahkik dersi veren

"Meyve Risalesini" neşrederek. (20 EYLÜL 1943 - 15 HAZİRAN 1944)

Yine dehşetli bir hapis hayatı Afyon hapishanesi. 1948 yılının başında kışın en şiddetli soğukunda "bu beşinci koğuş bir nevi tecridhane" ifadesi ile çok ağır şartlar içinde "El Hüccet'ü Zehra" isimli saheseri tamamlıyor.

Ve zahiri bunca ağır şartlara rağmen Afyon Hapishanesini

"Üçüncü Medrese-i Yusufiye ve Nuriye" olarak isimlendiriyor.

Burdan şunu anlıyorum ki zahiri taziyat baskı ne kadar artırırsa aklım o nisbette fazla oluyor. Rahat ve imkanların fazlalığı

beşeriyeti kuvvetlendirip insanıyeti öldürüyor. Zahiri sıkıntılar, baskılar ise insanıyeti kuvvetlendirip beşeriyeti öldürüyor.

Üstadın bu zahiri sıkıntılara giriftar olmasının bir sırrı yüklendiği vazifinin ağırlığına karşı mukavemetini artırmak için insanıyetini nesvü nemalandırmak için peygamberlere yapılan amelîyatı ilahi nevinden Rahmani müdahaleler olarak görüyorum. Bu zahiri sıkıntıların ve zorlukların bir hikmeti olarak aklıma gelen şu

Hastalar Risalesinde Üstadın tevîl ettiği hadiste geçtiği gibi Cenabı Hak en sevdiği ibadına hastalıkları musibet ve sıkıntıları verirmiş. Bunun bir hikmeti böyle Zâtların mahiyetlerindeki acz, fakr, noksan ve kusurun azami farkındalığı ile her daim kurbiyeti ilahiyede olmalarını ve kurbiyette terakkî etmeleri içindir. Kendi havl ve kuvvetlerinden iatınabı tam ile sınırlanmaları içindir. Böyle celali tecelliyatlar beşeriyet içindeki insanıyeti damıtır ve aklarır. Vazîfenin ağırlığı ve yükün değeri beşeriyet ile taşınmaz. Melekuti bir güç için mülkün sıfırlanması gerekir. İsarat-ul İcaz'da geçtiği gibi bu tür zehiri sıkıntılar basıklar rahmetin celal medresesindeki dersleridir. Ve neticesinde büyük feyizlerin ağıza akacağıının alametidir.

علی

enbiyaya yükletilen risalet ve teklif yükünün pek ağır olduğuna ve sahraları faydalandırmak için yağmur, kar ve fırtınaların şedaidine maruz kalan yüksek dağlar gibi, peygamberlerin de ümmetlerini feyizlendirmek için risalet zahmetlerine maruz kaldıklarına işarettir.

Üstad hazretleri gerek Ayet-ül Kübra ile gerek zikrettiğim eserlerle bu manaya nail olmuş.

Ayet-ül Kübra risalesi 1938 yılında molun kerifin vefatı senesinde neşredilmesi manevi fütuhatına dair güzel bir işaret anlamına geliyor. İlk dört sene gizli ve perde altında intisar edip 1942 yılında merhum Tahiri ağabeyin gayreti ile İstanbul'da gizlice tab edildi.

Maddi engellerin yanında, ihtiyar hoca diye vasıflandırılan Abdülhakim Arvasi gibi zâtların manevi engellerine rağmen Risale-i Nur medet ve himmet beklediği İstanbul semalarına girdi.

Bu eserin manevi fütuhatından korkan ehli küfür ve dalâlet türlü bahaneler ile Üstad ve 120'den fazla talebesini Denizli Ağır Ceza Mahkemesine sevk etti. Neticede dokuz ay sürecek Denizli Hapsi dönemi başladı. Bu risalenin bir başka önemi de İmam Ali (R.A)'ın bu risaleye atanan işaret etmesidir.

Dersin başında "mühim bir ihtar ve ifade-i meram" kısmında bahsi geçecek.

Bu risale hakkında kısa bazı bilgileri verdikten sonra Ayet-ül Kübra risalesine başlıyorum.

Yedinci Sura

Âyet-ül Kübra

Mühim bir ihtar ve bir ifade-i meram

Bu ehemmiyetli risalenin, herkes herbir mes'elesini anlamaz. Fakat hissesiz de kalmaz. Büyük bir bahçeye giren bir kimsenin, o bahçenin bütün meyvelerine elleri yetişmez. Fakat, eline girdiği mikdar yeter. O bahçe yalnız onun için değil, belki elleri uzun olanların hisseleri de var.

Risalenin giriş kısmındaki bu bölüm Âyet-ül Kübra risalesini çalırken dikkate almam gereken noktaları ve takip etmem gereken metodu tarif ediyor:

Kur'an'ın imana dair mes'eleleri bir bahçeye benzetilmiştir.

Bahçede türlü meyveler var bütün o meyveler Kur'an'dan çıkan mana ağacının meyveleridir. Ağaca ta meyveler kimisi alta kimisi üstte ihsan edilir. Boyu kısa olanlar alt dallardan boyu uzun elleri uzun olanlar üst dallardan istifade eder ve kimse hissesiz kalmaz. Burada sunu

yapmamak gerek alt dallarda ki meyveler bana yeter diye rek dün hikmetlik yapıp üstlere uzanma gayretsizliğine düşmemek, yada boyunun yetmeyeceğine belki de yetse de hazmedemeyeceği üst dallardaki iri ve olgun meyveleri hedef edip araya hirs gösterip alt dallarda bulunan aynı ağacın onun fıtratına uygun ve kolayca ula

şabileceği meyvelerinden yemeyi terk etmemek gerek

Bu risalenin fehmini işkal eden beş sebep var:

Birincisi:

Ben kendi müşahedatımı kendi fehmime göre ve kendim için yazdım. Sair kitablar gibi başkalarının fehmine ve telakkisine göre yazmadım.

Ayet-ül Kübra risalesinin anlaşılmasını zorlaştıran beş madde zikredilecek. Bu beş madde bana iman hakikatlarını ele alırken dikkat etmem gereken noktaları da içeriyor. Bana çok önemli bir metod ve usul dersi veriyor.

Birincisinde

Bu risale üstadın kendi müşahedatı olduğunu anlatıyor. Yani anlatılan hakikatlar bizzatıhi kendi anladıkları ve adeta saha içerisinde kendi gözlemlerini ve çıkarımlarını ifade etmiş. Bende bu noktada kendime şunu usul edineceğim ki ifade edeceğim imana dair hakikatlar asla nakil olmamalı, başkalarının imanı ve anlayışını kes kopyala yapıştır veya günümüzde çokça yapıldığı üzere videodan notlar alınıp üzerine hiçbir çalışma yapılmadan başkasının imanını kendi iman ve müşahadesi gibi göstererek anlatılmaması gerek. Diğer bir husus buradaki müşahedat ehl-i velayetin meslekindeki derece-i suhud denilen kalb awoâi ile elde edilen

ihatasız keşfiyat değil, iman-ı bil gayb cihetinde sırr-ı vahyin feyzıyla, bürhani ve kur'ani bir tarzda, akıl ve kalbin imtizacıyla, hakkıyakin derecesinde bir kuvvetle zaruret ve bedahet derecesine gelen bir ilmelyakinle hakikî imanîyeye varlık üzerinden koridor açmak olarak anlıyorum. Müşahade sahasında gözlemlerini akıl süzgecinden geçirip kalpte adeta damıtılmış şekilde anlamış ve o şekilde ifade etmiş. Buda Kur'anın benden istediği tahkiki imanı netice veriyor. Zira müşahedeye dayanmayan din ve iman "hayalata", "menkıbeye", "örf ve adete" "ataların dinine" dayanır. Böyle aırık temellere bina edilmiş bir imanın maddiyun aşrında kendini muhafaza etmesi çok zor belki de imkansızdır.

Diğer bir husus yazılan kısımlar birilerini ikna etmek, insanlar daha iyi dınlesinler vs gibi ikinci üçüncü niyetlere bina edilmeden ifade edilmiş. Nefsî emmaremi ikna eden bir hakikatın tesiri daha fazla oluyor. Nefsini ıslah edemeyen başkasını ıslah edemez sırrınca bize ait olmayan tesirin ilk adımı ve yegane şartı kişinin kendi nefsinde tatbik ettiği ve ikna ettiği hakikatları anlatmakla olur.

İkincisi:

İsm-i A'zam cilvesiyle tevhid-i hakikî a'zamî bir surette yazıldığından, mes'eleleri hem gayet geniş, hem gayet derin ve bazan çok uzun olduğundan, herkes birden ihata edemez.

İsm-i Azam en basit manada bütün esma-i ilahiyeyi manasını içinde toplayan isim. Bu ism-i azamın hangi isim olduğu kesinlikle bilinmez. Bunun gizli bırakılmasındaki hikmetin bir yönü bütün isimlerin ismi âzam olabilme ihtimali ve bütün isimlere de aynı değerde bakabilmemiz içindir.

Sekizinci Asıl:

Cenab-ı Hakîm-i Mutlak, şu dâr-ı tecrübe ve meydan-ı imtihanda çok mühim şeyleri, kesretli eşya içinde saklıyor. O saklamakla çok hikmetler, çok maslahatlar bağlıdır. Meselâ: Leyle-i Kadri, umum ramazanda; saat-i icabe-i duayı, Cum'a gününde; makbul velisini, insanlar

343

içinde; eceli, ömür içinde ve kıyametin vaktini, ömr-ü dünya içinde saklamış. Zira ecel-i insan muayyen olsa, yarı ömrüne kadar gaflet-i

Birde ism-i âzam eşhasa göre değişir.

Hâtime

İsm-i a'zam herkes için bir olmaz, belki ayrı ayrı oluyor. Meselâ İmam-ı Ali Radiyallahü Anh'ın hakkında; "Ferd, Hayy, Kayyum, Hakem, Adl, Kuddüs" altı isimdir. Ve İmam-ı A'zam'ın ism-i a'zamı "Hakem, Adl" iki isimdir. Ve Gavs-ı A'zam'ın ism-i a'zamı "Yâ Hayy!" dır. Ve İmam-ı Rabbanî'nin ism-i a'zamı "Kayyum" ve hâkeza.. pek çok zâtlar daha başka isimleri, ism-i a'zam görmüşlerdir.

Buradan şunu anlıyorum ki ism-i azam kişinin kainatı, mercu datı ve hadisatı yorumlarken anlamlandırırken merkezine koyduğu onun gölgesinde sair esmaları da okuduğu isimdir.

Üstad kendi başta Hz. Ali (R.A)'nin ifade ettiği altı esma-i ilahiyeye dair bu altı esmanın hangi cihetlerle ismi azam olabileceğine dair Otuzuncu Lem'a Esmâ-i Sitte isimli bir risale neşretmiş. İkinci Sva'da da bu altı esmaya ek olarak "Allahu Ehad" ismi ile yedinci nükteyi de ifade etmiş. Yani Risale-i Nur hasseten Ayet-ül Kübra risalesi böyle azami bir tecellinin farkındalığını ve müşahadesini taşıyan bir eser.

O yüzden mes'eleler gayet geniş, gayet derin ve bazen çok uzun olmuş. İsm-i azam cilvesi ile tevhid-i hakikiyi zihinlerde kalpte naksetmek kolay değildir. Tevhid-i hakikin önündeki en büyük engel olan tevhid-i taklidi ve mecazinin yıkımı yerine böyle bir delile dayalı bir iman inşası kolay değildir. Ciddi bir uğraş azim bir gayret ister. Bunun içinde bu eser bu uzunluğu, genişliği ve derinliği bünyesinde barındırıyor.

Üçüncüsü:

Herbir mes'ele büyük ve uzun bir hakikat olması sebebiyle, hakikatı parçalamamak için bazan bir sahife veya bir yaprak bir tek cümle olur. Bir tek delil hükmünde çok mukaddemat bulunur.

Ayet-ül Kübra risalesinde anlatılan mes'elelerin her biri uzun hakikatlardır. Hakikatın anlaşılması için önce batılın batıl olduğunu anlamak gerek.

Batılı hak görmek hak zannetmek hakikatın önündeki en büyük engellerden biridir. Risale-i Nur iman sahasında yaptığı teccdidin en büyük numunesini bu risale ile gösteriyor. Taklidi imanın hakikatları özellikle tevhide dair hakikatlar bu risalede ele alınmış. Parçalamadan bir bütün içinde o bütünlükte delilli ve isbatlı şekilde manalar kafiyyeye ve sayfanın büyüklüğüne feda edilmeden anlatılmış.

Dördüncüsü:

Ekser mes'elelerinin her birisinin pek çok delilleri ve hüccetleri bulunduğu; bazan on, bazan yirmi delili bir tek bürhan yapmak cihetiyle mes'ele uzunlaşır; kısa fehimler kavramaz.

Risale-i Nur'da çokça kullanılan kelimelerden delil, hüccet bürhan. Bu üç kelime bir isbat unsuru olarak ifade edilsede içerik olarak farklı nüansları olan kelimeler. Anlamlarına kısaca bakıp darda olsa bir mana verecek olursam

DELİL: Doğruyu gösteren, meçhulü keşfetmekte malumun sıhhatini isbat etmekte vasıta ve alet olan hususlar.

Nesnelere dayanan zihni ve akli çıkarımlar

HÜCCET: Bir iddianın doğruluğunu isbat için gösterilen resmi vesika veya senet. Herkesin ittifak ettiği mesele.

BÜRHAN: Red ve inkar için itiraz kabul edilmeyecek surette isbat-ı hakikat eden kavi hüccettir.

Risale-i Nur'da hasseten Âyet-ül Kübra risalesinde tevhide dair mes'eleler delil, hüccet ve bürhan gibi isbat metodları ile ele alınıp işleniyor. Bir çok delil adeta atkı ipleri gibi toplanıp netice de hiçbir nefsin itiraz edemeyeceği bir bürhan halinde ifade ediliyor. Buda alemi maddiyat ile meşgul, maneviyata yabancı asrın evladı olarak bu mes'eleleri anlamamı zorlaştırıyor.

99

Beşincisi:

Ben Ramazanın feyziyle bu risalenin nurlarına mazhar olmakla beraber, birkaç cihette halim perişan ve birkaç hastalıkla vücudum sarsıldığı bir zamanda acele yazılıp, birinci müsvedde ile iktifa edildi. Hem yazdığım vakit, irade ve ihtiyarım ile olmadığını hissettiğimden, kendi fikrimle tanzim veya ıslah etmeği muvafık görmediğim için bir parça fehmi işkal edecek bir vaziyet aldı. Hem Arabî fıkralar içine çok girdi. Hattâ Birinci Makam baştan başa Arabî olduğundan içinden çıkarıldı, müstakil yazıldı.

Medar-ı kusur ve işkal olan bu beş sebeble beraber, bu risalenin öyle bir ehemmiyeti var ki, İmam-ı Ali (R.A.) keramat-ı gaybiyesinde bu risaleye, "Âyet-i Kübra" ve "Asâ-yı Musa" namlarını vermiş. Risale-i Nur'un risaleleri içinde buna hususî bakıp, nazar-ı dikkati celbetmiş.

{(1): Evet İmam-ı Ali'nin (R.A.) Âyet-ül Kübra hakkında verdiği haberi, tam tamına Denizli hâdisesi tasdik etti. Çünkü bu risalenin gizli tab'ı hapsimize bir vesile oldu ve onun kudsî ve çok kuvvetli hakikatının galebesi, beraet ve necatımıza ehemmiyetli bir sebep oldu. Ve İmam-ı Ali'nin (R.A.) keramet-i gaybiyesini körlere de gösterdi ve hakkımızdaki

وَبِالْآيَةِ الْكُبْرَىٰ أَمَّتِي مِنَ الْفَجْتِ

duasının kabulünü isbat etti.}

Bu risale Ramazan ayında nesredilmeye başlanmıştır. Buda bana Ramazan ayının ne kadar önemli olduğunu bir göstergesi. Ramazan ayını şuurlu bir şekilde geçiren bir insan ne kadar büyük feyizlere gark oluyor olduğunu anlıyorum. Şaban ve Ramazanda, akıldan ziyade kalp hissedardır, ruh hareket eder. (MEKTUBAT 388) Ramazan ayını mide merkezli, iftar ve sahur odaklı yaşamaktan kurtulduğum an kalp ve ruh dairesinde böyle âli manalara, feyizlere nail olacağım.

Hem o mide fabrikasının çok hademeleri var. Hem onunla alâkadar çok cihazat-ı insaniye var. Nefis, eğer muvakkat bir ayın gündüz zamanında ta'til-i eşgal etmezse; o fabrikanın hademelerinin ve o cihazatın hususî ibadetlerini onlara unutturur, kendiyle meşgul eder, tahakkümü altında bırakır. O sair cihazat-ı insaniyeyi de, o manevî fabrika çarklarının gürültüsü ve dumanlarıyla müşevveş eder. Nazar-ı dikkatlerini daima kendine celbeder. Ulvî vazifelerini muvakkaten unutturur. Ondandır ki; eskiden beri çok ehl-i velayet, tekemmül için riyazete, az yemek ve içmeğe kendilerini alıştırmışlar. Fakat Ramazan-ı Şerif orucuyla o fabrikanın hademeleri anlarlar ki; **sırf o fabrika için yaratılmamışlar. Ve sair cihazat, o fabrikanın süflî eğlencelerine bedel, Ramazan-ı Şerifte melekî ve ruhanî eğlencelerde telezzüz ederler, nazarlarını onlara dikerler. Onun içindir ki; Ramazan-ı Şerifte mü'minler,**

404

derecatına göre ayrı ayrı nurlara, feyizlere, manevî sürurlara mazhar oluyorlar. Kalb ve ruh, akıl, sır gibi letaifin o mübarek ayda oruç vasıtasıyla çok terakkiyat ve tefeyyüzleri vardır. Midenin ağlamasına rağmen, onlar masumane gülüyorlar.

Üstad hazretleri burada mülk boyutunun incelendiği, zorlandıkça melekut boyutundaki inkisafın açılımını iki noktada veriyor. Biri Ramazan ayında oruç acağına rağmen manevi feyizleri Âyet-ül Kübra risalesi ile ifade ediyor. Diğer bir husus paragrafın devamında halinin perisaniyetinin bir kâc hastalığın vücudunu sardığı bir zamanda zahiri tarassut ve şiddetli baskılara rağmen yine o zorluklar içindeki manevi inkisafı nazara veriyor. Buda bana yine rahat ve konforun insanıyeti nasıl bitirdiğini, dert ve ızdırap ve sıkıntıların beseriyeti öldürüp insanıyeti doğurduğunu açık gösteriyor.

Yine çokca nazara verilen ve bu hakikatların eğitim me-taduna tabi olmayanların (anlamak için) itiraz ettikleri bir husus yazdırıldı iradem ve ihtiyarım olmadığını hisset-tiğimden gibi ifadeler. Bediüzzaman hazretlerinin Risalesi Nur içinde Kur'an'dan aldığı tahkiki iman dersinin ilk muhatabı nefsi olduğunu kendinde acz, fakr, noksan ve kusurdan başka bir şey bırakmamış bir Zât olduğunu net bir şekilde görürüz. Diğer tarafta kendi dünyasında ene putunu kırıp kainatta da her şeyde tasarrufatı ilahiyeyi müşahade eden bir Zât. Böyle tevhid melekkesini kazanmış birinin bu kelimeleri suni bir teraazı yada hasa kendine vahiy gelen biri olarak gösterme cabası olarak görmek çok büyük bir iftira olur.

Diğer bir husus bu eserin Hz Ali'nin (R.A) nazarma çarpma-
sının ve Celcelutiye'de işaret etmesinin sebebi nedir.
İmam Ali (R.A) küçüklüğünden beri Efendimiz (ASm)'in
vesilesi ile vahyin ilk muhatab ve talebelerinden.

Ve Efendimiz (ASm) zamanında ashab-ı kiramın tahki-
ki iman eğitiminde esas olan kainat - insan ve Kur'an
ülûsüne dayalı Risaleyle getirilen Kelamullahın ayet-
lerini kudret ayetlerinden oluşan kainat kitabı ile
eşleştirip kuvvetli hüccetlere dayalı bir imana nail ol-
masıdır. Moalesef bu süreç ve sonuca zamanla unutulmuş
iman dediğimiz hakikat ön kabullere ve taklide dayalı bir
hale gelmiş ve bu aşırıda da böyle bir imanın kendini
muhafaza etmesi zorlaşmış. Risale-i Nur ve hasseten
bu risale sahabe meşaleği misülli bir metod ile imanı
tahkiki dersi verdiği için Hz. Ali'nin (R.A) işaretine
mazhar olmuş.

{(1): Evet İmam-ı Ali'nin (R.A) Âyet-ül Kübra hakkında verdiği
haberi, tam tamına Denizli hâdisesi tasdik etti. Çünkü bu
risalenin gizli tab'ı hapsimize bir vesile oldu ve onun kudsî ve
çok kuvvetli hakikatının galebesi, beraet ve necatımıza
ehemmiyetli bir sebep oldu. Ve İmam-ı Ali'nin (R.A.) keramet-i
gaybiyesini körlere de gösterdi ve hakkımızdaki

وَبِالْآيَةِ الْكُبْرَى آمِنِّي مِنَ الْفَجْثِ

duasının kabulünü isbat etti.}

Ey Mevlâm! Âyetü'l-Kübrâ hürmetine, beni tüm sıkıntılardan kurtar.

Hız. Ali (R.A) bu risaleye işaret ettiği gibi bu risalede tefsir edilen Ayet-ül Kübra ayeti ile yaptığı bir duanın bu risalenin nesri ile o zaman Üstad ve talebelerinin hapis ve o hapis ve mahkemeden beraatlarının tevafuk etmesi Hız. Ali (R.A)'nın bu risaleye işaret ettiğine kuvvetli bir delil oluyor. Bu duanın bana bakan vechi nedir? diye kendime sormam gerek zira dua içinde bir umumî mana var. Ayetü'l Kübra hem ayet olarak hemde eser olarak duruyor. Üstad ve talebeleri bu keramete mazhar olmuş ben bundan nasıl hissedar olacağım diye kendime sorduğumda aklıma şöyle bir mana geldi

Ayetü'l Kübra nesri ile zahir manada Üstad ve talebelerinin hapisten kurtulmalarına vesile olmuş. Bu eser içinde tefsir edilen Ayetü'l Kübra diye isimlendirilen ayetin benim su- ruma nazil olmasıyla ben var oluşturma, sebep sonuç ilişkisi üzerinden anlamlandırmayacağım, her şeyin anahtarı O'nun yanında her şeyin dizgini O'nun elinde her şey O'nun emriyle halledildiğinin farkına varacağım. Buda beni mahiyetimin camiiyetinin neticesi olan hadsiz korkulardan ve titremelerden kurtaracak. Yani beni çok şeyin, suuru iradesi yaptırım gücü olmayan madde yığını olan tabiat, esbab hapisanesinden kendilerine faydası olmayan şeylerden medet bekleme sıkıntısından kurtarıyor. Ve insaniyetimi tatmin etmeyen beni boşan mülk bawutunda ağızlı melekut bawutuna taşıyıp

Kalp, ruh ve sair latifelerimin gıdalarına ulaşmamı sağla-
yıp beni yine sıkıntıdan kurtarıyor. Yani duada zikredilen
"beni sıkıntılardan kurtar" manası halen devam ediyor.

"El-Âyet-ül Kübra"nın bir hakikî tefsiri olan bu Âyet-ül
Kübra Risalesi, Hazret-i İmam'ın (R.A.) tabirince, "Asâ-yı
Musa" namında "Yedinci Şua" kitabıdır.

Bu "Yedinci Şua" bir mukaddime ve iki makamdır.
Mukaddimesi dört mes'ele-i mühimmeyi; Birinci Makamı,
Âyet-i Kübra'nın tefsirinden Arabî kısmını; İkinci Makamı,
onun bürhanlarını ve tercümesini ve mealini beyan ederler.

Bu gelen mukaddime lüzumundan fazla izah edilmekle
beraber, bir derece uzun olması ihtiyarsız olmuştur. Demek
ihtiyaç var ki, öyle yazdırıldı. Belki de bir kısım insanlar bu
uzunu kısa görürler.

Said Nursî

* * *

Âyet-ül Kübra genel tefsir metodolojisinde iki resulün
sahid olduğu ayet olarak anlamlandırılmış. Bu resüllerden
biri Hz. Musa (AS) olarak kabul edilir ki O'nun (AS)
âyet-ül Kübrası olarak "taleb-i rüyet", "yed-i beyza",
"firavundan kurtuluşu", "asa-yı musa" olarak ifade edil-
miş. Diğer Resul ise Efendimiz (ASM)'in sahid olduğu
"Cebrail (AS) görmesi", "Mirac ve Rüyetullah", "refref" gibi
ayetler olarak ifade edilmiş.

Fakat Üstad genel kabul görmüş bu doğruluğu olan tefsir manasını almayıp bana göre çok önemli bir teccid yaparak ayetü'l kübra manasını "Cebrail (AS) görme", "miraata rüyetullahı mazhariyet" gibi umumu asan belkide ulul ozm diye tabir olunan resullere ve en nihayet H2. Muhammed (ASm)'a münhasır olmuş şekilde değil benim insaniyetimi kullanarak kainata baktığımda şahid olacağım kelamî ayetlerin insan suvuna verdiği aqılım ile bu ayetleri kevnî ayetler dediğimiz kainat ve mevcudat üzerinde göstererek tefsir ediyor. Ve insanı aklı, kalben ve tüm cihazatı insaniyeyi tatmin edecek bir şekilde iman ettirecek ayetleri yani ayetü'l kübrayı her şeyde var olan "tesbih", "tahmid" kavramları üzerinden esyanın mevcudatın ibadetleri olan veccifi esya üzerinde gösteriyor.

Mukaddimenin uzun olması

"Maksada urûc etmek için mukaddemelerden istimdad etmek ehl-i tahkikin düsturlarındandır" (MUTAKEMAT 12)

sırrınca anlatılacak mesele çok derin ve geniş bir marifetullah dersi olması ve bunu anlatılırken kullanılacak metod alem-i islam içinde unutulmaya yüz tutmuş tefekkür bina edilmesi ve bu metodun kullanılma sebebi izah edildiğinden kaynaklı olduğunu düşünüyorum. Zaten ismi Hâkim'e azami ayinedarlık yapan eserlerde de gereksiz izahat olmaz ve olmaz.

Ayet-ül Kübra risalesinin önemine dair Kastamonu Lahikasında geçen mektubu çalışmaya kuvvet vermesi adına buraya alıyorum.

KASTAMONU LAHİKASI SAYFA 54 MEKTUP 35

Aziz Siddik Kardeşlerim,
Ondokuzuncu Söz'ün ahirinde Kur'an'daki tek-
rarın ekser hikmetleri, Risale-i Nur'da dahi ce-
vardır. O hikmet şudur:

Herkes her vakit Kur'an'a muhtacdır. Fakat her-
kes her vakit bütün Kur'an'ı okumaya muktedir
olamaz. Fakat bir Süreye galibin muktedir olur.
Onun için en mühim maksadı Kur'anı ekser uzun
Sürelere dercedilerek, her bir Süre küçük bir
Kur'an hükmüne gezmis. Demek hiçbir kimseyi
mahrum etmemek için hasir ve tevhid ve kısıf.
Musa (A.S) gibi bazı maksadlar tekrar edilmiş.
Aynen bu ehemmiyetli hikmet içindir ki, bazı
de'vâ haberim olmadan, ihtiyarım ve razam ol-
madığı halde, bazı ince hakikat-ı imaniye ve
kuvvetli hüccetleri müteaddit risalelerde
tekrar edilmiş. Ben çok hayret ederdim. Neden
bunlar bana unutturulmuş?

Tekrar yazdırılmış? Sonra kat'i bir surette bil-
dim ki:

Herkes bu zamanda Risale-i Nur'a muhtacdır.
Fakat umumun de edemez. Elde etse de tamam
okuyamaz. Fakat küçük bir Risale-i Nur hükmüne
gezmis bir Risale-i câmiayı elde edebilir. Ve ekser
vakitlerde muhtac olduğu mes'eleleri onda okuya-
bilir ve gıda gibi her zaman ihtiyaca tekerrür ettiği
gibi o da müteaddisını tekrar eder.

→ Üstad hazretlerinin neşrettiği bu mektubta Risale-i
Nur'un bazı risalelerin eserler içinde tekrarına
dair hikmet nazara verilecek.

Ve bu hikmet Kur'an'daki tekrarın hikmetine bina
edilmiş. Her insan Kur'an'ın bütününe hakim olamaz
hatta sürekli olarak bütün Kur'an'ı okumaya muktedir
olamaz. O yüzden Kur'an bir mucize olarak bazı süre

belki ayetlerde Kur'an'ın maksadın dersi ederek kimseyi mahrum etmemis.

→ Aynı bunun gibi Risale-i Nur Kur'an'ın bir mukallidi-tâamî olarak bu zamanda yapmış olduğu Kur'an'ı tahkiki iman eğitiminin bütünü her daim okuyamaz, elde edemeyenlere bütün bu tahkik eğitimini hulasaten verecek bölümler gayri ihtiyari tekrar eserler içinde dersi edilmiş.

→ Ve sırası çok önemli hakaik-i imaniye birbirine bağlı bir zincirin halkaları gibidir. Bir iman meselesinin dersi verildiği bir mesele içinde sair iman esaslarının da dersi veriliyordur. Bu tekrarlar içinde bu hakikat dersi veren bir özet adeta her tekrar bir külliyyat oluyor.

Üçüncü Nokta:

Aziz Kardeşlerim!

Çok defa kalbime geliyordu. Neden İmam-ı Ali (R.A) Risale-i Nur'a ve bilhassa Âyet-ül Kübra Risalesine ziyade ehemmiyet vermiş? diye sırrını beklerdim. Lillahilhamd iftar edildi. ~~bu~~ inkisaf eden o sırra sim-lik yalnız kısa bir isret ediyorum. Söyle ki:

→ Âyet-ül Kübra risalesi Risale-i Nur'un bu asırda Kur'ani teccid-i iman eğitiminin en önemli yöntemi olan tefekkürün afaki olarak çok güzel bir numunesidir. Sahsi kanaatim Üstadın afaki tefekküründe mirası gibidir. Üstad da Hz. Ali (R.A)'nın Âyet-ül Kübra risalesi ne vermiş olduğu ehemmiyetin sırrını bekliyor ve inkisaf eden sırri ifade edecek.

Risale-i Nur'un mümtaz bir hâsiyeti, imanın en son ve gundan bu hâsiyet Âyet-ül Kübra Risalesinde per-kalade parlak görünüyor. Ve bu acib asırda mübarezai-küpür ve iman en son noktai istinada sırayet edecek ona dayandırıyor.

→ Risale-i Nur çok önemli ve onu sair eserlerden ve metodlardan ayıran bir hususiyet: imanın en son ve külli istinat noktasını kuvvetli ve kat'i beyan etmesi.

imanın en son ve külli istinat noktası nedir? dediğinde ayette ifade edilen enfüs ve afaftaki deliller ile sabit olmuş, subut bulmuş bir iman.

"BİLKİ ALLAHTAN BASKA İLAH YOK. (MUHAMMED 19.)"

ayetindeki imanı "BİLME ve BİLGİ" üzerine inşa etme hakikatına enfüs ve afaftaki ayetleri malzeme yaparak verilen bir tahkiki iman dersi. Vahid bir hadis-i mâna olarak söyle bir hakikat isitmişim.

Her kim ki dinini Allah'ın nimetleri üzerine yarattıkları üzerine Resullullah'ın (ASM) yaşam pratiğine bakarak edinirse dağlar yerinde durduğu sürece onun dini ~~yapılabilecek~~ durur. Her kim ki dinini insanların ağzından alırsa insanlar onu bazan sağa bazan sola sürüklerler. Bu dînin zevâlidir. (H2 ALİ)

→ Notlarım da hadis-i şerif olarak yazdığım H2 ALİ (R.A) rivayet olan bu söz hadis-i bilmece olarak Risale-i Nur'un Kur'anî eğitim metodunu anlatıyor.

→ Ve bu kadar etkili bir Kur'anî reçete olması belki de bin yıldır beri biriken, teraküm etmiş bütün menfi fikir ve görüşlerin ehli-imana yöneltilmesinden Kur'an rahmet yönü ile Risale-i Nur vasıtası ile imdadla yetişmiş Üstad bu manayı fahme yakınlaştıracak bir temsil zikrediyor.

Mesela: Nasıl ki gayet büyük bir meydan muharebesinde ve iki tarafın bütün kuvvetleri toplanmış bir ~~mevdenin muharebesinde~~ sahada iki tabur karşılaşıyorlar. Düşman tarafı en büyük ordusunun cihazatı muharribesini kendi taburuna imdad ve kuve-i maneviyeye şhi fevkalade takviye için her vasıtayı istimal ederek ehli-iman taburunun kuve-i maneviyesini bozmak ve epradının tesanüdünü kırmak için her vesileyi kullanır.

Ehemmiyetli bir istinadgahını temayül ettirerek ihtiyat kuvvetini dağıtır. Müstüman taburunun herbir neferine karşı, cemiyet ve komitecilik ruhiyle mütesânid bir cemaat gönderir. Bütün bütün kuvve-i mânevîyesini mahvetmeğe çalıştığı bir hengamda Hzır gibi biri çıkar o tabura der:

"Meyus olma! Senin öyle sarsılmaz bir noktâ-i istinadın ve öyle mağlûb edilmez muhtesem orduların ve tükemez ihtiyat kuvvetlerin var ki, dünya topluluğuna karşısına çıkamaz. Senin simdilik mağlubiyetinin bir sebebi bir cemaata ve bir şahsa mânevîye karşı bir neferi göndermenizdir. Galis ki her bir neferin istinad noktası olan dairelerinden mânen istifade ettiği kuvvetli kuvve-i mânevîye ile bir şahsa mânevî ve bir cemiyet hükmine geçsin" dedi ve tam kazaat verdi.

→ Temsilde gayet büyük bir meydan muhaberesi ve iki tarafın bütün kuvvetleri toplandığı bir sahrada iki tabur karşılaşıyor. Burdan anladığım

1. TABUR → Ehl-i iman, hidayet

2. TABUR → Ehl-i küfür ve dalâlet

SAHRA → Bu dünya hayatı.

→ Düşman yani ehl-i küfür dalâlet en büyük ordusunun cihazat-ı muharribesini yani bu zamanda fikir, ilim ve bilim, felsefe ve onun meyveleri olan materyalist, sosyalist, pozitivist silahlarını bu aşırıdaki Taburuna yani bu aşırı kafir ve dalâl ehline imdad ve takviye için veriyor. ve ehl-i iman ordusunun kuvve-i mânevîyesini bozmak ve efradının tesarüdünü kırmak için kullanıyor.

→ Ehemmiyetli bir istinadgahını kendine temayül ettirerek ihtiyat kuvvetini dağıtır.

Ehl-i iman ehemmiyetli bir istinadgahı morası "cemaat" gücü olarak alıyor. ve ehl-i küfür ve dalâlet bu gücü kendine döndürüp kullanıyor.

→ Ehl-i imana müslöman taburunun HER BİR NEFERİNE
KARŞI CEMİYET VE KOMİTEÇİLİK RUHUyla MÜTESA-
MİA BİR CEMAAT gönderir.

Çok önemli bir nokta. Ehl-i iman taburunda ki her
ehl-i imana ehl-i dalaleet ve küfür bir tam monası
ile tesnüd etmiş bir cemaat gönderiyor.
Bir nefer böyle tam bir tesnüd ile yekvücud
olmuş bir cemaate karşı ne yapabilir?

→ Böyle bir vaziyette ehl-i iman bütün bütün kuvve-i ma-
nevîyesi mahvolduğu bir zamanda Hızır gibi biri
akıp o tabura üa kuvvetin farkındalığını ifade
ediyor:

'meşur olma!

Senin öyle sarsılmaz bir nokta-ı istinadın
öyle mağlub edilmez muhtesem orduların
tükenmez ihtiyat kuvvetlerin var ki

BUNLARIN FARKINA VARIRSAN

DÜNYA TOPLANSA KARŞISINA ÇIKAMAZ

→ Bu üa noktayı ayet-ül Kübra Risalesi muvacehesin-
de değerlendirdiğim de
SARSILMAZ NOKTA-ı İSTİNAD : Allah'a iman

MAGLUB EDİLMEZ ORDULAR : Kainatta ve dünyada
bana Allah'ın varlığını birliğini ders veren deliller ile
mağlub olmaz bir ordu hükmünde olan bütün nebiler
melekeler, nebatat, hayvanat, camidat, mevcudat

İHTİYAT KUVVETLERİ : Zaman degışsede küfür ve dalaleet
yöntem degıştirsede kurlan'da vazife verilmemiş hazırda
bekleyen kuvvetler var.

→ Peki neden zahirde ehli iman mağlub oluyor?
Bir cemaate bir şahs-ı moneviye karşı bir neferi
göndermek

→ Çare nedir? Ne yapmak gerek?
Çals ki her bir neferin, istinad noktaları olan daire-
lerinden mânen istifade ettiği kuvvetli kuvvei
mâneviye ile bir şahs-ı monevi bir cemiyet hük-
müne geçsin' dedi ve tam kazaat verdi"

→ Yapılacak yegane şey cemaat ile yapılan bu tarzda
cemaat şeklinde bir cemaat havuzunda kendine
ait kemalat ve muktessabatı o havuza atmak ve
havuzda ki sair kemalat ve moneviyatta istifade
etmek, bir nefer iken bir orduya istinad ederek
bir ordu kadar güç kazanmak, cüz-i bir ip iken sair
iplerle birleşip kopmaz bir halat olmaktır.

Aynen öyle de, ehli imana hücum eden ehli dâblet
bu asır cemaat zamanı olduğu ahettiyle, cemiyet
ve komitecilik mâyesıyla bir şahs-ı monevi bir ruhu
habis olmuş. Müslüman aleminde ki vicdan-ı umumî ve
kalbi külliyyi bozuyor. Ve avamın taklidi olan itikadların
himaye eden islami perde-i ulviyyeyi yırtıyor ve hayat-ı
imanîyyeyi yasatan an'ane ile gelen hissîyat-ı mütav-
arîseyi yorduyor.

→ Ehli küfür ve dâlelet bu zamanda öyle bir tesadüd ile
bir cemaat şeklini almış ki bir ruhu habis haline gelerek
ehli iman vicdan-ı umumî ve kalbîsini bozmaya başlamış.
Ve gâmîste avamın imanını muhafaza eden

→ islami perde-i ulviyyeyi

→ An'ane

HİSSİYAT-
MÜTAVARİSE

bozuluyor.

→ Yani gâmîsten gelen "Biz müslümanız." diyerek muhafaza
edilen, delile dayanamaya ama tahrib olmadığında nesilden
nesile aktarılan iman bu şahs-ı moneviye-i habîseyem
sistemli tarzda, fen ve felsefe silahı ile sefahat
levhiyat ile kendini muhafaza edemez hale gelmiş.
Moneviyatları yakıp yıkmış.

Her bir müslüman tek basıyla bu dehşetli yongında kurtulmaya meylusone cıbalarken Risale-i Nur Hzr gibi imdadada yetisti. Kainatı ihata eden son ordusunu * (Kainatı dağıtamayan bir kuvvet onu kazandı) gösterip ve ondan mukavemetsüz maddi manevi imdat getirmek hizmetinde horika bir emir ber nefer olarak Âyet-ül Kübra Risalesini imamı Ali (RA) keşfen görmüş, ehemmiyetle göstermiş.

Temsildeki sair noktaları tatbik edin'iz, ta o sırrın bir hülasası görünsün.

SAİR NUESİ

→ Her bir müslüman tek basıyla bu yongında kurtulmak isterken Risale-i Nur Kurlan'dan aldığı dersle bu zamanda ehli küfrün ve dalaletin küfrüne malzeme yaptığı kainattan, tabiatın küfrani usul ve metod ile tevhidı çıkarıyor. Özellikle Âyet-ül Kübra risalesi Kurlan'ın bu asırda bir manevi neferi olarak ehli iman adak büyük bir kuvve-i maneviye ve hâlasakar olmuştur.

→ Ehli imanın imanını akıl, kalp, vicdan gibi manevi noktalarda sirayet ettirecek bir şekilde hakkalyakin derecesinde bir ilmelyakin ile iman-ı tahkiki dersi vererek bir ehli imanı bir şahıs iken bir şahıs derecesinde bir kuvve-i kudsiyeye çıkarıyor.

→ Bu gibi çok önemli noktalara bizaen Hz. Ali (RA) keşfen bu risaleyi görmüş ve ehemmiyetle göstermiş.

Mukaddime

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ

"Cinleri ve insanları ancak bana İMAN ve İBADET etsinler diye yarattım" ZARİYAT-56

Bu âyet-i uzmanın sırrıyla, **insanın bu dünyaya gönderilmesinin hikmeti ve gayesi; Hâlık-ı Kâinat'ı tanımak ve ona iman edip ibadet etmektir. Ve o insanın vazife-i fitratı ve farîza-i zimmeti, marifetullah ve iman-ı billahtır ve iz'an ve yakîn ile vücudunu ve vahdetini tasdik etmektir.**

Ayet-ül Kübra risalesinin mukaddemesi Zariyat Suresinde geçen mezkur ayetle başlıyor. Konunun mukaddemeden sonra tefsir kısmı ise İsrâ Suresi 44. ayeti üzerine bina edilerek yapılıyor.

"Rahman ve Rahîm olan Allah'ın adıyla." "Yedi gökle yer ve onların içindekileri Onu tesbih eder. Hiçbir şey yoktur ki Onu övüp Onu tesbih etmesin; Şüphesiz ki O Halîmdir, cezâ vermekte acele etmez; Gafûrdur, günahları çokça bağışlar." İsrâ Sûresi, 17:44.

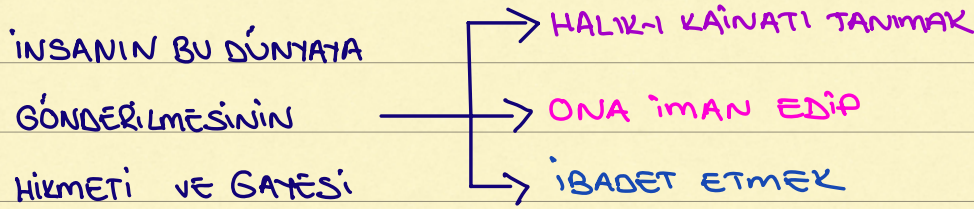
Âyet-ül Kübra

Kâinattan hâlıkını soran bir seyyahın müşahedatıdır.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

تُسَبِّحُ لَهُ السَّمَوَاتُ السَّبْعُ وَالْأَرْضُ وَمَنْ فِيهِنَّ وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ
وَلَكِنْ لَا تَفْقَهُونَ تَسْبِيحَهُمْ إِنَّهُ كَانَ حَلِيمًا غَفُورًا

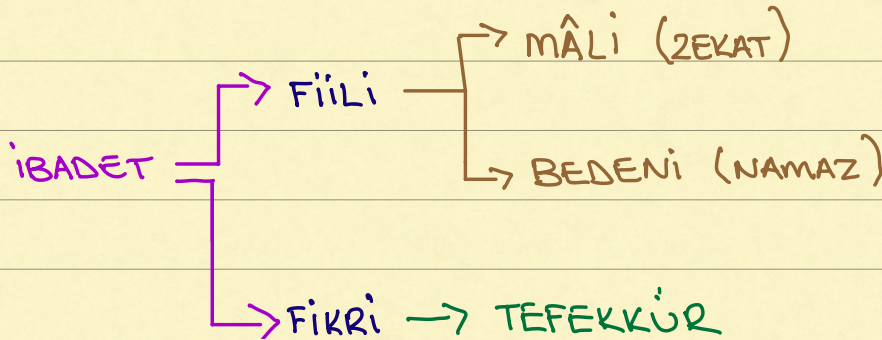
Mukaddemede zikredilen Zariyat Suresini kelamen mealine baktığımda "Ben cinleri ve insanları bana kulluk etsinler diye yarattım" şeklinde geçiyor. Fakat Üstad bu ayeti tefsir ederken insanın bu dünyaya gönderilmesinin hikmeti ve gayesi Halık-ı Kainatı tanımak, ona iman edip, ibadet etmek olarak tefsir ediyor. Zahirde ayet içinde geçmeyen üç noktayı nazara veriyor.

NEDEN AYETTE GEÇMEYEN KELAMLAR İLE AYET TEFSİR EDİLİYOR ?

Önemli bir soru bu manayı düşündüğümde aklıma gelen manalar şöyle.

İlk olarak Risale-i Nur'un en büyük hususiyeti Kur'anî Kur'anî bir tarzda tefsir etmesidir. Yani Kur'anî bir ifadeyi Kur'anin bütününe göre tefsir edip anlamlandırmasıdır. Yalnızca kelime odaklı değil kelimeyi mana bütünlüğünde tefsir edip anlamlandırmasıdır. İbadet manası Kur'an üzerinde

şeklinde yorumlanıyor. Ve ibadetin temelinde en önemli unsur "tanımak". Risale-i Nur ve hassaten Ayet-ül Kübra risalesi ibadet noktasında adeta unutulmuş İslamiyetin bir sırası olan fikri ibadet üzerine ibadet manasını inşa ediyor.

Kur'ani bir metod fikir inşası Rabbi tanıma, iman etme ve sonrası ibadet etme üzerine gider. İbadet yani fiil boyutu aslında tanımaya ve iman etmeye bina edilmiş ve içeriği tanımanın tezahürleri olan hayret, muhabbet, istihşan, takdir, takdis gibi manaların kalıba dökülmüş halidir.

Diğer bir husus mukaddemeden sonra ana konuda İsra Suresi 44. ayeti tefsir edilecek. Bu ayeti tefsir ederken takip edilecek metodun da isareti veriliyor diye anlıyorum.

Yani bana öyle bir metodla Rabbimi tanıtecek ki ben kendimi ona ibadet etmekten almayacağım. Aynı zamanda bu tanıma ve tanıma çalışmasının bizzatı kendisi çok büyük bir ibadet hükmünde oluyor. Bir saat tefekkür bir sene ibadet hükmüne geçiyor.

HALIK-I KAINAT TABİRİNİ NASIL ANLAMALIZ ?

Yine çok önemli bir tabir zira bana Rabbimi tanıtan üç büyük muarriften biri: "Kitab-ı Kebir-i Kainat". Ve bu kitap diğer bir kitap aynı zamanda muarriif olan "Kur'anın" bir müfessiri hükmünde. Gayb olan yaratıcımı Rabbimi tanımamın en kısa ve sağlam yolu insanîyetim ile ilişki kurduğum Kainat içerisinde mahlukat üzerinden Rabbimi tanımadır.

Yani Kur'an tevhid akidesini iman-ı billah rûknünü hayalata, mistik hikayelere değil varlık sahesinde müşahade ettiğimiz varlıklar üzerinden onların şehadetlerine istinaden anlatıyor delillendiriyor ki Ayet-ül Kübra buna muhtesem ve mucizem bir tefsir örneği olmuştur.

İNSANIN VAZİFE-İ FITRATI, FÂRİZA-İ ZİMMETİ MARİFETULLAH VE İMAN-ı BILLAHTIR NE DEMEK ?

Din yani İslam fıtrat dindir. Yani yaratılışına ve yaratılışı ile beraber kainatla olan ilişkisine bakan kişi şu soruları kendine sorması kaçınılmazdır.

İnsan ise dünyaya gelişinde herşeyi öğrenmeye muhtaç ve hayat kanunlarına cahil, hattâ yirmi senede tamamen şerait-i hayatı öğrenemiyor. Belki âhir-i ömrüne kadar öğrenmeye muhtaç, hem gayet âciz ve zaîf bir surette dünyaya gönderilip bir-iki senede ancak ayağa kalkabiliyor. Onbeş senede ancak zarar ve menfaati farkeder. Hayat-ı beşeriyenin muavenetiyle, ancak menfaatlarını celb ve zararlardan sakınabilir. Demek ki, insanın vazife-i fitriyesi; taallümle tekemmüldür, dua ile ubudiyettir. Yani: "Kimin merhametiyle böyle hakîmane idare olunuyorum? Kimin keremiyle böyle müşfikane terbiye olunuyorum? Nasıl birisinin lütuflarıyla böyle nazeninane besleniyorum ve idare ediliyorum?" bilmektir. Ve binden ancak birisine eli yetişemediği hacatına dair Kadiy-ul Hacat'a lisan-ı acz ve fakr ile yalvarmaktır ve istemek ve dua etmektir. Yani aczin ve fakrın cenahlarıyla makam-ı a'lâ-yı ubudiyete uçmaktır.

Var oluş serüveninde sürekli bir şekilde bir merhameti, hikmeti ikramı, sefkati, lutuf ile nazarinane beslenip idare olunmayı müşahade ediyorum. Elimin yetişmediği bir çok şey bana ihsan ediliyor. Bunun farkındalığı bana bu fiil arkasındaki tasarruf sahibini arama vazifesini yüklüyor. Bu vazife üzerime fariza-i zimmet olarak uyarıyor.

Kendisine sürekli iyilik yapan onun hayatını sürekli bir şekilde tanzim eden himaye eden, lutuflarla ikramlarda bulunan birde yalnız kendisini değil alakadar olduğu herkesi bütün mevcudata aynı şekilde tasarruf eden birini aramak, onu bilmek ve tanımak fıtratın bir muktesasıdır. Ekstra bir zorlama değil bunu yapmamak bu arayışta olmamak ekstra bir durumdur ve fıtrata ihanettir.

Aynen bu misal gibi beni ve bütün kainatı yaratanı, terbiye eden, maddi manevi ihtiyaçlarını karşılayan bir Zât'ı tanımaya uğraşmamak (marifetullah) ve bütün tasarrufatın yegane kaynağı O olduğuna inanmamak (imanı billah) insaniyeti iptal etmek, fıtrata ihanet etmektir.

MARİFETULLAH - İMAN-I BILLAH İZ'AN VE YAKİN

Dört önemli kavram yan yana zikredilmiş. Diziliş sırasında çok önemli geldi bana. Marifetullah basta zikredilmesi ondan sonra iman-ı billahı getirmesi iman hakikatının tanımaya ve bilmeye bina edilmesi gerekliliğine işaret olabilir.

Tesbihotta sürekli zikrettiğimiz ayet üzerinden meseleleri anlamaya çalışacağım

"BİL Kİ ALLAH TAN BAŞKA İLAH YOKTUR" (MUHAMMED - 19)

ayeti bana Allah'a olan imanımı dogmaya yeni tecrübe edilmiş, ön kabullenirse değil bilgi üzerine inşa ettiriyor.

Bana gerekli olan bu bilgiyi yani beni LA İLAHE İLLALLAH taki "İLLA ALLAH'A" götüreceğ sürecin bilgisini ruhun öğretisi ve tedrisi ile kainat üzerinden veriyor.

LA İLAHE
YOK İLAHLAR
SÜRECİ

İLLALLAHİ
İLLA ALLAH VAR
SONUÇ

AYETLERİMİZİ ONLARA
AFAKTA VE ENFÜSTE GÖSTERECEĞİZ
{FUSSİLET - 53}

Varlık sahasında kainat üzerinde var oluşu nazara verip her biri birer ayet olan mevcudata baktığımızda göreceğimiz yegane hakikat hiçbir varlık ne kendi varlığına ne de bir başka varlığa kaynak olamamasıdır. Gerek insan kendi varlığına, yaratılışına baktığında (ayette enfüs ile ifade ediyor) kendi kendine malik olamayacağına şahid olduğu gibi, kainata mahlukata baktığında da hiçbir varlığın ne kendi ne de başka bir varlığa kaynak olamayacağına (ayette afak olarak ifade ediyor) şahidlik ederek iman-ı billah sürecinin ilanı olan İLLALLAHİ sonucuna bilme ve tanıma ile, vehmi ilahları nefyetmekle ulaşır.

İZ'AN

İz'an kelime manası olarak: Basiret, anlayış, teslim olup itaat etmek manalarına geliyor. Bir şeyin doğruluğuna hakaniyetine kalp ile beraber karar vermek demektir.

İz'an hem akli hem kalbi şuur ile hakikati ihata etmek idrak etmektir ki bunun neticesi imtisal'dir. İmtisal etrafıca anladığı ve kabul ettiği şeye şuurlu bir şekilde uymak ve itaat etmektir. İz'an'da süratli bir intikal vardır. Hatta kışideki bağımlılıkların yeri iz'andır denilir. Mesela sigara bağımlısı birisi yemekten sonra sigara içmeye alışmışsa yemek biter bitmez dimağdaki iz'an'da süratli bir intikal gerçekleşir ve sigara içmem lazım diyerek otomatikman sigara yekar.

DİMAĞ MERTEBELERİ

NETİCESİ

TAHAYYÜL

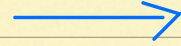
SABATA

TASAVVUR

BİBEHRE

TAAKKUL

BİTARAF

TASDİK

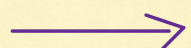
İLTİZAM

İZ'AN

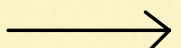
İMTİSAL

İLTİZAM

TAASSUB

İTİKAD

SALABET

İz'an olmayınca akıl mes'eleyi kabul edemiyor ihata edemiyor. İz'an'ın bir hususiyeti "meşhud misale" dayanması

112

Zeylin Üçüncü Parçası

Haşir münasebetiyle bir sual:

Kur'anda mükerreren

إِنْ كَانَتْ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً

hem

وَمَا أَمْرُ السَّاعَةِ إِلَّا كَلَمْحِ الْبَصَرِ

fermanları gösteriyor ki: Haşr-i a'zam bir anda zamansız vücuda geliyor. Dar akıl ise, bu hadsiz derece hârika ve emsalsiz olan mes'eleyi iz'an ile kabul etmesine medar olacak meşhud bir misal ister.

Bu kısımda olduğu gibi Risale-i Nur'un ve konumdan Ayet-ül Kübra risalesinin marifetullah eğitimi bu metod üzerine bina edilmiş. Bu Kur'an'î metod kişide öyle bir layetel zehzel bir imanı netice veriyor ki hakik-i imaniyenin aksini düşünmeye bile mücadele etmiyor. Bu manayı Üstad Mektubatta şöyle ifade ediyor.

Evet **Sözler, Tûbâ-i Cennet'in meyveleri gibi tatlı ve güzel olan iman ve İslâmiyetin meyvelerini ve saadet-i dâreynin mehasini gibi hoş ve şirin öyle neticelerini göstermişler ki, görenlere ve tanıyanlara nihayetsiz bir tarafgirlik ve iltizam ve teslim hissini verir. Ve silsile-i mevcudat gibi kuvvetli ve zerrat gibi kesretli iman ve İslâmın bürhanlarını göstermişler ki, nihayetsiz bir iz'an ve kuvvet-i iman verirler.** Hattâ bazı defa Evrad-ı Şah-ı Nakşibendî'de şehadet getirdiğim vakit,

عَلَىٰ ذَٰلِكَ نَحْيِي وَ عَلَيْهِ نَمُوتُ وَ عَلَيْهِ نُبْعَثُ غَدًا

BU İMAN ÜZERİNE YAŞAR, BU İMAN ÜZERİNE ÖLÜR BU İMAN ÜZERİNE DIRİLİRİZ
EVRAD-ı NAKŞİBEND

dediğim zaman, nihayetsiz bir tarafgirlik hissediyorum. **Eğer bütün dünya bana verilse, bir hakikat-ı imaniyeyi feda edemiyorum. Bir hakikatın bir dakika aksini farzetmek, bana gayet elîm geliyor. Bütün dünya benim olsa, bir tek hakaik-i imaniyenin vücud bulmasına bilâ tereddüd vermesine, nefsim itaat ediyor.**

وَ أَمَّا بِمَا أَرْسَلْتِ مِنْ رَسُولٍ وَ أَمَّا بِمَا أَنْزَلْتِ مِنْ كِتَابٍ وَ صَدَقْنَا

PEYGAMBER OLARAK GÖNDERDİĞİN KİM VARSA İMAN ETTİK. KİTAP OLARAK İNDİRDİĞİN NE VARSA İMAN ETTİK. BÜTÜN BUNLARI TASSDİK ETTİK. EVRAD-ı NAKŞİBEND

dediğim vakit nihayetsiz bir kuvvet-i iman hissediyorum. **Hakaik-i imaniyenin herbirisinin aksini aklen muhal telakki ediyorum, ehl-i dalaleti nihayetsiz ebleh ve divane görüyorum.**

Senin vâlideynine pek çok selâm ve arz-ı hürmet ederim. Onlar da bana dua etsinler. Sen benim kardeşim olduğun için, onlar da benim peder ve vâlidem hükmündedirler. Hem köyünüze, hususan senden "Sözler"i işitenlere umumen selâm ediyorum.

الْبَاقِي هُوَ الْبَاقِي

Said Nursî

YAKIN

Kelime manası olarak "sabit olmak, durulmak, sükunete kavuşmak" anlamına gelen **yakn** kökünden türer.

Terim olarak "doğruluğunda şüphe alınmayan, vakiya uygun bilgi, sabit kesin inancı şüphe durumlarının tanım dışında bırakılma manalarını taşır. Bir başka konumuz ve metodumuzla ilgili mana da şu "önermenin ispatlanmasıyla zihnin rahatlaması"

Yine Risale-i Nur'un ve hassaten Ayet-ül Kübra'nın takip ettiği metodu teyid edecek bir mandalandırma

"hata ve yanılma ihtimali bulunmayan gerçeğe örtülen bilgi"

Farabiye göre yakın kişinin onayladığı şeyin aksi düşünülmeyle kesinlikte doğru olduğuna inanmasıdır.

Fahreddin-i er-Razi yakini tanımlarken önemli bir ayrıntıya dikkat

"Şüphenin ardından ulaşılan kesin bilgi" ve Razi'ye göre

insanın herhangi bir zihinsel çaba göstermeden var olmasıyla birlikte doğrudan sahip olduğu bilgiler için "yakın" kavramının kullanılmayacağını ifade eder.

Yani iman hakikati iz'an ve yakın zeminine oturtulacaksa

bunun çok sağlam deliller üzerine yapılması gerekir ki akıl süzgecinden geçirilip kalbi bir tatmin olarak kalpte subut

bulsun. Risale-i Nur ve Ayet'ül Kübra risalesi bu iz'an ve

yakın mertebelerindeki bir imanı netice verecek ve o iman-

da şüpheye mahal olmayacak derecede tahkiki netice

verecek bir Kur'an'i metodla hakikati ders verecek.

İslam düşünce tarihinde ve aynı minvalde "yakın" mertebesi üç kategoride incelenmiş. Bunlar

ilmen yakın, ayne'l yakın, hakka'l yakın.

Akil, nakil ve haberle kazanılan bilgiye ilme'l yakın denilir.

Misal verecek olursam dumana görünce "ateş var" sonucuna ulaşmak. Veya ölüme dair dışarıdan edilmeyen bilgi

Ayne'l yakın duyu, dış gözlem ve tecrübe ile kazanılan bilgi'dir.

Dumandan dolayı varlığı ilmen bildiğimiz ateşi gözümüzle görmek. Veya ölmüş birini görerek kazanılan bilgi.

Bu iki bilgi vasıtasıyla yani ilim ve duyuşsal ve gözleme dayalı enfüs ve afaqta en üst düzeyde kesinlik taşıyan bilgi de

hakka'l yakın oluyor. Dumandan dolayı ilmen bildiğimiz sonra gözlemlediğimiz ateşin kendisi olmak. Bildiğimiz veya ölen birini gözlemleyerek kazandığımız ölüm hakikatını bizzatlihi

tatmak, tadarak ona dair bilgileri müşahade etmek.

Yakın ziyadeleştikçe "şek" zail olur. Yakın bütün şüpheleri bertaraf edip gaybı tasdik etmektir.

İşte Risale-i Nur ve hassaten Ayet-ül Kübra risalesi Kur'an'i bir metodla enfüs ve afaqta deliller ile Cenab-ı

Hakk'ın önce vücudunu yani var olduğunu sonra da vahdetini yani bir olduğu varlıklar üzerinden hayali argümanlar

kullanmadan müşahade sahanızda her bir varlık ve var oluşu LA İLAHE basamakları haline getirip iman ve yakın mertebesinde bir İLLALLAH'ı netice verecek şekilde izah ve isbat ediyor.

Böyle enfüs ve afaqta delillere dayanan bir iman SEK yani

İLA İLAHE basamakları haline getirip iman ve yakın mertebesinde bir İLLALLAH'ı netice verecek şekilde izah ve isbat ediyor.

Böyle enfüs ve afaqta delillere dayanan bir iman SEK yani

süpheyeye mahal bırakmadığı gibi kalbe ve sair latifelere öyle bir sirayet ediyor ki son nefeste şeytanın oralara nüfuz edip kişinin imanını çalmasına ve onu aldatmasına imkan kalmıyor. Ayet-ül Kübra böyle bir metod üzerinden tevhidi ders verecek

Evet fitraten daimî bir hayat ve ebedî yaşamak isteyen ve hadsiz emelleri ve nihayetsiz elemeleri bulunan bîçare insana, elbette o hayat-ı ebediyenin üss-ül esası ve anahtarı olan iman-ı billah ve marifetullah ve vesilelerinden başka olan şeyler ve kemalâtlar, o insana nisbeten aşağıdır. Belki, çoğunun kıymetleri yoktur.

İnsanın din ile buluşmasının ve dinin ifade ettiği manaların kişi-
de karşılık bulmasının, emir ve yasaklarının zorlayıcı unsur
olmayıp, yasaklarının hayatının lezzetine mani olan kuralar
silsilesi olmaktan çıkmasının yegane yolu "melekut yönünün"
farkındalığı ve oradan gelen seslerin, nidaların azami farkın-
dalığıdır. Neden iman etmek zorundayım ve buda yetmezmiş
gibi imana dair marifetullah çalışmalarını yapmak zorundayım.
İnsan mahiyetine baktığı zaman derinden derine "ebed ebed"
sesini işitir. Özellikle bu asır ve hasseten estetik cerrahisi
yaşlanmayı kabul edemeyen insanların ebedi gençlik duasını
bu fani dünyada yaşamak istemelinin vücut bulmuş halidir.
Fitratin bu nidası neden var ve insan neden ebed istiyor?
Bu istemek bile ebedî bir diyarın ve insanın oradan bu fani
hayata gelip istidatlarını nemlendirmek için gönderildiğinin
en büyük isbatı. İnsan tatmadığı ve bilmediği bir şeyi isteyemez
ve şiddetli istemez.

Hic yemediğimizi mesela "arakoduyu" canımız istemez bu meyveyi şiddetli talep eder vaziyetler, tavırlar bizden sudur etmez Bu mahiyette yaratılmış ve hadsiz emelleri ve nihayetsiz elemeleri bulunan insan ki buradaki elemlerden irtibat kurduğum ihson, cemal, kemali müşahade ettiğim mahlukatın bu kainatta bir vakit durup gitmesi mana-yı ismi cihetiyle bende bıraktığı zeval ve firak acıları, zevelden neset eden elemeler, sair eş dost, akrabaların de ölmesi ile vücuda gelen elemeler olarak anlıyorum.

Böyle enfüs ve afakta hadsiz manevi yaralar ile yaralı ve varlıksal soru ve sorunlarına cevap olacak, şifa olacak yegane istimdad hayat-ı ebediyedir. Hayat-ı ebediye yani ahirete iman hakikatı insanın enfüste ve afakta en şiddetli duasıdır ve şifasıdır.

Bu hakikatı yani bana bu şiddetle talep ettiğim bu alem-i ahireti bana verecek ve bana bu dünya hayatında şehadet alemi üzerinde ince bir perde olarak duran ahireti bana gösterecek ve bana ahiretli yaşama dersini verecek ve beni bu dünyada zeval ve firak cehenneminden kurtarıp varlık üzerinde gözükken ihson, cemal ve kemalin kaynağının varlıklar olmadığını ders verip zeval ve firakın mutlak olmadığını zeval ve firakın aslında bir halkın cedid olduğunu ders verip bu dünyada hidayetle ruhuma cenneti yasatıp ahiretteki cenneti bu dünyada tahkiki, kalbi bir mutmainlik içinde iman etmemi sağlayacak yegane hakikat imanı billah'tır.

Ve iman-ı billah hakikatının marifetullah ve vesileleri ile tahkiki bir şekilde yani izân ve yakin ile iman etmemi sağlayacak hakikatlar ile mesquliyet fıtratımın iktizası ve bu manada ki kemalâtlar da

yegane hakikatlardır. Beni bu mardan uzaklaştıracak, unutturacak şeylerin, uğraşların zahiri kazancı, mertebesi ne olursa olsun hiçbir değeri ve kıymeti yok.

Risale-i Nur'da bu hakikat kuvvetli bürhanlarla isbat edildiğinden, bu hakikatı Risale-i Nur'a havale ederek, yalnız o yakîn-i imanîyi bu asırda sarsan ve tereddüd veren iki vartayı dört mes'ele içinde beyan ederiz.

imana dair hassaten iman-ı billah ve iman-ı bilyevmilahiri rûknünün insan için ne denli önemli olduğunu ve fitretinin iktizası olduğunu Risale-i Nur'un çeşitli yerlerinde izah ediliyor. Şimdi bu zamanda gerekli olan yakîn-i imanîyi sarsan ve tereddüd veren iki vartayı dört mesele içinde beyan edilecek.

Birinci Mes'ele:

Otuzbirinci Mektub'un Onüçüncü Lem'asında tafsilen isbat edildiği gibi, umumî mes'elelerde isbata karşı nefyin kıymeti yoktur ve kuvveti pek azdır. Meselâ: Ramazan-ı Şerif'in başında hilâli görmek hususunda, iki âmi şahid hilâli isbat etseler ve binlerle eşraf ve âlimler "görmedik" deyip nefyetseler,

101

onların nefiyleri kıymetsiz ve kuvvetsizdir. Çünkü isbatta birbirine kuvvet verir, birbirine tesanüd ve icma' var. Nefyde ise bir olsa bin olsa farkları yoktur; herkes kendi başına kalır, infiradı olur. Çünkü isbat eden harice bakar ve nefis-ül emre göre hükmeder. Meselâ: Misalimizde olduğu gibi, biri dese: "Gökte ay vardır." Diğer arkadaşı parmağını oraya basar, ikisi birleşip kuvvetleşirler.

Nefy ve inkârda ise, nefis-ül emre bakmaz ve bakamaz. Çünkü, "**Hususi olmayan ve has bir yere bakmayan bir nefy isbat edilmez**" meşhur bir düsturdur. Meselâ bir şeyi dünyada var diye ben isbat etsem, sen de "Dünyada yok" desen; benim bir işaretimle kolayca isbat edilebilen o şeyin sen nefyini yani ademini isbat etmek için, bütün dünyayı aramak ve taramak ve göstermek, belki geçmiş zamanların her tarafını dahi görmek lâzım geliyor. Sonra "Yoktur, vuku bulmamıştır" diyebilirsin.

Madem nefy ve inkâr edenler nefis-ül emre bakmazlar; belki kendi nefislerine ve akıllarına ve gözlerine bakıp hükmediyorlar. Elbette birbirine kuvvet veremezler ve zahîr olmazlar. Çünkü görmeye ve bilmeye mani olan perdeler, sebebler ayrı ayırdılar. Herkes "**Ben görmüyorum, benim yanımda ve itikadımda yoktur.**" diyebilir. Yoksa "**Vaki'de yoktur**" diyemez. Eğer dese, hususan umum kâinata bakan iman mes'elelerinde dünya kadar büyük bir yalan olur ki, doğru diyemez ve doğrultulmaz.

Elhasıl:

İsbatta netice birdir, vâhiddir, tesanüd olur. Nefiyde ise, bir değildir, müteaddiddir. Ya "yanımda ve nazarımda" veya "itikadımda" gibi kayıtların herkese göre taaddüdü ile neticeler dahi taaddüd eder, daha tesanüd olmaz.

İşte bu hakikat noktasında imana karşı gelen kâfirlerin ve münkirlerin kesretinin ve zahiren çokluğunun kıymeti yoktur. Ve mü'minin yakînine ve imanına hiç tereddüd vermemek lâzım iken; bu asırda Avrupa feylesoflarının nefy ve inkârları, bir kısım bedbaht meftunlarına tereddüd verip yakînlerini izale ve saadet-i ebediyelerini mahvetmiş. Ve insandan her günde otuz bin adama isabet eden ölümü, mevt ve eceli bir terhis manasından çıkarıp i'dam-ı ebedî suretine çevirmiş. Kapısı kapanmayan kabir, daima i'damını o münkire ihtar etmekle, lezzetli hayatını elîm elemlelerle zehirliyor. İşte, iman ne kadar büyük bir nimet ve hayatın hayatı olduğunu anla..

Birinci Mes'ele'de çok önemli bir mantık kuralı işlettirilecek.

İspat ve inkar arasında bulunan azim bir fark ve isbatın kolaylığı yanında inkarın hassaten "Hususi olmayan ve has bir yere bakmayan bir nefy isbat edilmez" düsturunca inkarın imkansızlığı ders verilecek. Üstad bu manayı fehme yakınlaştıracak "Ramazan hilalinin görülmesini" nazara veriyor. Gökte Ramazan Hilali vardır nefs-ül emrdir. Nefs-ül emr haddi zatında mevcut olup kimsenin farzetmesine gerek kalmadan varlığı olan demektir.

Ramazan hilalini temaşa edip onu görenler onun varlığını işaret etmekle adeta parmakla işaretle davalarını ispat edebilirler.

Fakat onu inkar edenler aynı şekilde ortak bir kanun üzerinden hareket edemezler. Biri ben göremiyorum, diğeri burdan gözüküyor, bir diğeri bulut var gibi cesitli sebeplerle yok olduğunu iddia ediyorlar. Birde bu inkar daha geniş bir sathı yayılsa mesela bir şey "Dünyada" yok desek o şeyin isbatı bir göstermekle yapılabilirken, o şeyin nefy bütün dünyayı aramak, taramakla hatta geçmiş ve gelecek zamanları da kapsayacak şekilde qârmekle "vaktir, vukuv bulmamıs" denilebilir.

Bu mantık kuramı üzerinden yola çıkarak ve bu metod üzerinden mes'ele analiz edildiğın hakaik-i imaniyeyi nefyeden kafir ve müşriklerin çokluğundan dolayı onların davalarının doğru olduğunu zannedenler veya iman noktasında şek ve şüpheye maruz kalanların bu durumlarının ne kadar yersiz ve hakikati olmayan bir durum olduğunu ders veriyor. **Öncelikle burada bir usul hatasına düşmek gerek. Basta iman-ı billah olmak üzere sair hakaik-i imaniyenin vücutu alem-i şahadet üzerinden duyusal seviye de gökteki ayı gösterir cinsinden gösterilemez zira iman "inanmaya" bina edilir yani "gayba inanmaktır". Zaten gösterilebilir duyusal seviyede isbat edilen bir seye inan denmez gör denilir.** Burada zikredilen manadan ve ifade edilen metoddan şunu anlıyorum "inkarın zorluğu". Bugün bilim, felsefe vs bütün metodlar hakaik-i imaniyenin basta iman-ı billah olmak üzere sair rüknü imaniyi inkarları güçsüz ve etkisiz ve imkansız. Bir şeyi inkar etmek için o hükümle ilgili bütün noktaları ihata eden bir ilminiz olması gerekir. **Yok diyebilmek için o yok ile alakalı bütün varları bilmeniz gerekir.** Bir cümle'nin bir kitap içinde olmadığını iddia eden bu iddiasını ispatlamak için kitapta ki bütün cümleleri okuması bilmesi gerekir.

O yüzden basta nefsi emmarenin, sonra feylesofların bir hakaiki imaniyeyi inkar etmesi yani "dünyaya, kainata, aarlara, ahfette bakan umumî, kudsi bir imani mes'eleyi inkarları isbat edilemez. Zira zaten yok isbat edilmez. Böyle umuma bakan has bir yere bakmayan mes'elelerde nefy imkansızdır."

Hakaik-i imaniyenin doğruluğu ve subutu nasıl olacak sorusunun cevabı bu risalede afakta otuz üç mertebe müşahade sahamızdaki mevcudatın varlığı ve o varlıklar üzerinde gözükten faaliyet o faileyet içindeki hikmetler, gayelere bina edilerek ders veriyor ve Ayet-ül Kübra risalesinde tefsir edilen İsrâ Suresi ve bir çok ayette zikredilen "tesbih" manası hidomatı esya manasında ders veriliyor. Yani bu var oluş ve var oluş üzerinde müşahade ettiğim insanîyetimle şahid olduğum ve bütün ilimler bilimler bu var oluş safhalarının açılımı olan hikmetler, gayelerin failinin sursuz esbab, iradesiz tabiat, kör tesadüf olamayacağı gibi bütün bunları yapan mutlak bir ilahı o ilahın bu tasarrufunda perde olacak ve varlık sahasında bunu anlayabileceğim biliminde "yer çekimi kanunu" gibi isimlerle vasıfladığı melekeleri, bütün bu var oluşun hakikatını ders verecek bir kitabı, o kitabı tebliğ edip uygulayacak bir resulü, o var olustaki ince nizam ve mizanın adı olan kaderi, bütün bu güzelliklerin kaynağı olan Baki bir ilahın gayinadamları olan mevcudatta gözükten insan, cemal ve kemalin devamı olması gerektiğine bincen ahiretin varlığının gerekliliği esasına göre isbat edilecek.

Enfüste de birinci meselelerin son paragrafında hakaik-i imaniyenin subutu hakkında red olunmayacak bir insanîyet hakikatı üzerine inşa ediyor. Her insanın yaşayacağı ölüm hakikatı ve ölüm hakikatının manabması. Ölümün var olduğu ve ölümün bitiş olduğu ilişki kurdurum mahlukat ve mevcudatın

es dost ve akaribimin teker teker idam edildiği yok olduğu bir ölüm hadisati varken böyle bir itikadla doğmuş insanın bu dünyadan lezzet alma imkanı varmı?

İşte hakik-i imanîyeyi inkar eden ve ona muvaz olın düşünce ve fikirler ve medeniyet altında bütün insanîyeti zehirliyorlar ve bu dünya hayatında cehennemî haleti yaratıyorlar. Bu kısmın muvazeneleri, kıyaslamaları çok yerde yapıyor. O kısımlara havale ediyorum....

102

İkinci Mes'ele:

Bir fennin veya bir san'atın medar-ı münakaşa olmuş bir mes'elesinde, o fennin ve o san'atın haricindeki adamlar ne kadar büyük ve âlim ve san'atkâr da olsalar, sözleri onda geçmez, hükümleri hüccet olmaz; o fennin icma-ı ülemasına dâhil sayılmazlar. Meselâ; büyük bir mühendisin, bir hastalığın keşfinde ve tedavisinde bir küçük tabib kadar hükmü geçmez. Ve bilhâssa maddiyatta çok tevaggul eden ve gittikçe maneviyattan tebaüd eden ve nura karşı gabileşen ve kabalaşan ve aklı gözüne inen en büyük bir feylesofun münkirane sözü, maneviyatta nazara alınmaz ve kıymetsizdir.

İkinci mes'eledede yine çok basit ve herkes tarafından kabul gören bir metod ile inkar yoluna giden ve nesrettikleri fikirlerle beraberlerinde milyonlarca insanı peşlerinden sürükleyen feylesofların münkirane sözlerinin nazara alınmayacak kadar kıymetsiz ve değersiz olduğunu çok basit bir temsil ile isbat edecek. Temsilden hakikata geçen kısımda "dinsiz feylesof" vasıflarına özellikle dikkat etmeye çalışacağım. Temsilden çıkardığım hükümleri sıralayacağım.

1- Bir fen yada sanatta söz ve hüküm sahibi o fen ve sanatta ehil olanlar, ihtisas sahibi olanlardır.

2- Medar-ı münakaşa olmuş fen ve sanata ait bir meselede o fen ve sanatta ehil olmayan kişiler kendi branşlarında alim veya sanatkar dahi olsalar fikirleri kabul görmez, söylemleri hüccet olmaz.

3- O fen ve sanatta ihtisası olmayan çok büyük bir ehli-ilm veya sanat medar-ı münakaşa olan meselede ihtisası olan veya eğitim gören en düşük seviyedeki kişiyle de bir tutulmaz.

Temsilde bu noktalar dikkatimi çekti ve bu üç noktadaki usul ve kanuniyeti cebime koyup hakikî-ı imaniyeyi inkar eden feylesofların vasıflarına bakıp, hüküm ve iddialarının ne kadar anlamsız ve bu noktada ne kadar yetkisiz olduklarını anlayacağım.

DİNSİZ FEYLESOFLARIN VASIFLARI

1- Maddiyata çok tevaggül edip maneviyattan uzaklaşan

2- Nura karşı gabileşen kobalasan

3- Akli gözüne inen

Bu üç vasıf dinsiz feylesofları dinden uzaklaştıran vasıflar olmakla beraber, bu maddelere dayalı bir hayat ve hayat yorumlaması yaptığım takdirde aynı akibete düşer olacağım maddeler. Bu maddeler üzerine biraz tefekkür etmeye gayret edeceğim. Zira bu vasıflara sahip insanların sözleri esas alınıp dinsizlik nesri yapılıyor ve nefsimde buradaki vasıflar ile vasıflanabiliyor dinsizliğe adım adım yaklaşıyor.

MADDİYATA ÇOK TEVAGGUL EDİP MANEVİYATTAN UZAKLAŞMAK

Tevaggul bir işte asırı yoğunlaşmak ve meşgul olmak anlamına geliyor. Özellikle Avrupada tahrip edilmiş hristiyanlığa karşı baskıyan fikir akımları biliminde ilerlemesi ile her şeyin sebep sonuca üzerinden okunması var oluşu madde planında atomik yapı ile monolandırılması neticesinde hem bu kişiler hem bu fikirleri takip edenler maneviyata karşı yabancılaştılar. Zira fitrat konumu bir insan ne işle meşgul ise o işte meleke kazanıp sair işlerde istidadı körleşir. Hatta kişi o işte çok tevaggül ederse her şeyi o işe ait metotla ve o işin manaları ile anlamlandırır.

İşte dinsiz feylosoflar ve bilim adamları var oluşu ve esya ve mevcudatı mana-yı ismi ile sebep sonuca üzerinden anlamlandırıp madde arkasında ki manaya, esbab arkasında açık ve zahir olan müsebbibul esbaba yabancı kaldılar yani maneviyattan uzaklaştılar. Maalesef böyle insanların fikirleri isimlerinin başına getirilen prof, doktor vs takılarla değer gördü ve maneviyat noktasında hiçbir bilgisi olmayıp, temsildeki metoda göre söz yetkisi olmayan, fitraten de maneviyata karşı kabalaşmış insanlar din namına da konuşup hüküm vermeye başladılar ve halen devam ediyor. Dolayısı ile bu kişilerin bu noktalara göre maneviyata dair meselelerde söz söylemeye hakkı yoktur, sözleri fikirleri de değersizdir. Bu vasıflar ile nefsimde vasıflanırsa ve hayat anlamlandırmamı madde üzerine inşa ettiğim nisbette maneviyata karşı gabilenip ona dair fikir yürütmeye söz söylemeye hakkım yok.

NURA KARŞI GABİLEŞEN VE KABALAŞAN

Nur kelimesinden vahyin suuru ve bu terbiyeden geçmiş fikir ve bakış olarak anlıyorum. Nur yani vahyi Kur'an bana gördüğüm müşahade ettiğim varoluşu, yaratılış esya ve mevcudatı görmediğim ama insanîyetimle ve yaratılış ve esya üzerindeki tasarrufatın, taharrülatın iktiza ettiği nihayetsiz ilim, kudret vs. gibi sıfatların gerekliliği ile gayb ile bütün bunların ardında is gören gaybi bir yaratıcı üzerinden anlamlandırır.

Bu nur gaybdır ama alem-i şahadet üzerinde ki tasarrufla bedihidir. Zulumat bu hakikata göz kapamaktır.

Dinsiz felsefe bilim vahyin nurundan mahrum kalınca manadan uzaklaşıyor, manadan uzaklaştıkça da maneviyata gabileşiyor.

Böyle bir kişi isterse en büyük feylesof olsun, isterse çok büyük bir bilim adamı olsun maneviyat sahasında sözleri asla muteber değildir, fikirlerinin kıymeti harbiyesi yoktur.

Diğer tarafta aynı nura gabilik nefsi emmaremde varoluşu esyayı sebep sonuca üzerinden, bencellerle kestelerle yorumlayınca oluyor. Böyle bir hayat yorumlaması ve bakış açısı sahibi olduğum sürece nura yabanileşeceğim, gabileşeceğim ve maneviyat noktasında söz söyleme fikir belirtme hakkım olmayacak, olsada sözümün tesiri olmayacak.

Nura talebe olmanın yegane yolu zulumattan uyanmak.

Göz kapamamak, tahkiki iman eğitimi ile varoluşu gördüğüm gibi mana-yı ismi ile anlamlandırmamak.

AKLI GÖZÜNE İNEN

Bu asrın en büyük dinsizlik vesilesi her şeyi akıl ile görme üzerine inşaa etmeleri. İnsanı sair mahlukattan ayıran en büyük hususiyetlerden biri de akıldır. Akıl bir manası varlıklar, nesnelere ve hadisat arasında bağ kurmaktır. Bugün bilim bunu çöküştürüyor ve bu abakaları kuruyor. Sıkıntı bu abakaları kuran ve bu var oluşu an ve an devam ettiren yaratıcıya iman etmemekten kaynaklanıyor. İman et denilince "görmediğim şeye inanmam" diyerek insanlığa sığınmayan bir reaksiyon ile karşılık veriliyor. Sebep sonuca üzerinden anlattıkları var oluşu kör sursuz tabiata, tesadüfe ve kendi kendine oldu demeye kadar götürüp "görmedikleri ve aslında ilah olduğu için görmeleri gereken yaratıcıyı" inkar ediyorlar. Böyle bir safsata ve gayri insani bir yaklaşımda olan kişilerin maneviyat noktasında hüküm verme hakları yoktur, maneviyat sahasında söyledikleri her şey değersizdir, anlamsızdır.

Aynı şekilde maneviyata dair meselelerde gerekli olan akıl esas alıp akıllı olmak yerine her şeyi akılla anlayacağını iddia etmekle, gözümle gördüklerime hasretle bir hayat manalandırmasında bulunursam benimde maneviyata karşı çok büyük kayıpların noksanlıklarım olur, böyle bir sorun ve bu sorundaki bir kişinin maneviyata karşı söz söyleme hakkı yoktur ve söylediklerinin de tesiri olmaz.

Bu üç nokta nazara verilip söz hakkı onlardan alındıktan sonra maneviyat sahasında kimin konuşabileceğine dair muhtesem bir misal verilecek.

Acaba yerde iken arş-ı a'zamı temaşa eden, hârîka bir dehâ-yı kudsî sahibi olan ve doksan sene maneviyatta terakki edip çalışan ve hakaiki imaniyeyi ilmelyakîn, aynelyakîn hattâ hakkalyakîn suretinde keşfeden Şeyh-i Geylanî (K.S.) gibi yüzbinler ehl-i hakikatın ittifak ettikleri, tevhidî ve kudsî ve manevî mes'elelerde, maddiyatın en dağınık ve kesretin en cüz'î teferruatına dalan ve sersemleşen ve boğulan feylesofların sözleri kaç para eder ve inkârları ve itirazları, gök gürültüsüne karşı sivrisineğin sesi gibi sönük olmaz mı?

Muhtesem bir mantık silsilesi ile önce susturulması gerekenleri susturdu şimdi sözü bu konuda konuşma salahatine sahib ve bunu hayattı ile teyid etmiş basta Seyh-i Geylanî (K.S.) ve aynı kurları mer-todla hakikata nufuz etmiş, hakaiki imaniyenin mes'elelerini yakinin üç mertebesinde keşfetmiş ve ittifak etmiş yüzbinler ehl-i hakikat karşısında, maddiyatta boğulmuş ve sebep sonuç üzerinde kesretin en cüz'î teferruatına dalarak hakikatı unutmuş, sersemleşmiş feylesofların maneviyatta böyle zirve yapmış kişilerin kesiflerine dayanan ifadelerinin yanında kelimaları, fikirleri mana ifade eder mi? Adeta gök gürültüsünün yanında sivrisineğin sesi gibi sönük olmaz mı? Dünyeyi bir işte mesela sağlık konusunda hastalığına ait bransı olmayan doktorun sâzünü dinlemeyen hatıra hastalığının bransındaki doktora bile yüksek ihtisas arayan insan maneviyata karşı durumu bu vaziyette olan insanların, feylesof ve bilim adamlarının sözlerine binaen hakaiki imaniyeyi değerlendirmeleri, anlamaya çalışmaları veya bunların sözleri ile hakaiki imaniyenin bütününe yada bir rüknünü inkar etmeleri ne kadar anlamsız olur ve acınacak bir hamakattir.